

Уманський національний
університет садівництва

Факультет економіки і
підприємництва

Кафедра економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Економічна теорія»

Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Спеціальність:	<u>232 Соціальне забезпечення</u>
Освітня програма:	<u>Соціальне забезпечення</u>
Семестр:	<u>2</u>
Курс (рік навчання):	<u>1 (1)</u>
Форма навчання:	<u>денна</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>6</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>обов'язкова</u>

Лектор курсу	Мудрак Руслан
Профайл лектора	https://ket.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/mudrak-ruslan-petrovich.html
Контактна інформація лектора (e-mail)	mrp1974@ukr.net
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=777

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу	отримання майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчання їх базовим методам пізнання і аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.
Завдання курсу	<ul style="list-style-type: none">➤ набуття належних навичок раціональної економічної поведінки, виходячи з концептуальних основ ринкової економіки, розуміння особливостей функціонування сучасних ринків та утворення цін на послуги праці, капіталу, природних ресурсів відповідно до типу ринкової структури;➤ набуття навичок аналізу агрегованих показників, визначення чинників і наслідків макроекономічного розвитку господарських систем, а також можливостей держави коригувати цей розвиток відповідно до цілей та пріоритетів економічної політики
Компетентності	<ul style="list-style-type: none">➤ здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;➤ здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;➤ здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави.
Програмні результати навчання	<ul style="list-style-type: none">➤ ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення;➤ застосовувати базові знання про основи економічної допомоги об'єктам соціального захисту;➤ визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення;➤ ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції / практичні (семінарські, лабораторні))	Зміст тем курсу	Завдання	Оціню- вання (балів)
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Економічна теорія як наука	2/2	Зародження економіко-теоретичних знань. Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Сучасні напрями і течії економічної теорії. Розвиток економічної думки в Україні. Предмет економічної теорії і його тлумачення різними школами. Складові частини сучасної економічної теорії. Позитивна та нормативна економічна теорія. Економічне мислення, його види та роль у розумінні у розумінні економічного життя суспільства. Економічні закони, принципи і категорії. Система економічних законів. Методологічні аспекти пізнання, механізму дії та використання економічних законів. Методи пізнання економічних процесів і явищ. Загальні і спеціальні методи наукового пізнання та їх використання. Функції економічної теорії. Місце економічної теорії в системі економічних наук. Економічна теорія та економічна політика. економічна теорія як основа економічної політики. Основні напрями, пріоритети, методи інструменти економічної політики.	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання. Презентація реферату.	3
Тема 2. Економічна система суспільства	2/4	Економічні потреби суспільства, їх суть та структура. Піраміда Маслоу. Поняття безмежності потреб. Закон зростання потреб та механізм його дії. Проблеми використання закону зростання потреб у процесі виробництва матеріальних благ. Економічні блага. Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація. Суперечності інтересів економічних суб'єктів та форми їх розв'язання. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу. Економічна система, її сутність та основні структурні елементи. Типи економічних систем. Традиційна економіка. Економічна система вільного капіталізму. Командно-адміністративна система. Система змішаної економіки. перехідні економічні системи, їх зміст та основні риси. Формування інституційних та економічних умов переходу до нової системи господарювання. криза та розпад командно-адміністративної системи і необхідність переходу економіки постсоціалістичних країн до ринкових відносин. Концепції різноманітності	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання. Презентація реферату.	5

		форм переходу різних країн до ринкової економіки. Основні напрями формування сучасних ринкових відносин. Формування державного і ринкового механізмів регулювання економіки.		
Topic 3. Production, its essence and role in society*	4/4	Production as a determining factor of society's needs and their development. Content and structure of social production. Material and non-material production, their essence and relationship. Production resources and their types. Use of economic resources. Absolute and relative limitation (scarcity) of resources. The main factors of production and their relationship. Production efficiency, its essence, economic and social indicators. Social product and its main forms.	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання. Презентація реферату.	5
Тема 4. Власність в системі виробничих відносин	4/4	Правовий та економічний зміст власності. Право володіння, розпорядження, користування. Взаємодія привласнення та відчуження благ. Суб'єкти та об'єкти відносин власності. Власність в різних економічних системах. Домінуючий об'єкт власності. Права власності як "правила гри" в господарській системі. Різноманітність форм власності та форм господарювання. Різновиди індивідуальної та колективної форм власності. Особливості акціонерної форми власності. Інтелектуальна власність. Власність як соціально-економічна основа суспільства та економічний механізм її реалізації. Еволюція відносин власності. Новітні тенденції у розвитку відносин власності. Відносини та форми власності в Україні в період переходу до ринку. Роздержавлення та приватизація, їх суть і відмінності. Форми та методи приватизації державного майна. Приватизаційні папери.	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання. Презентація реферату.	5
Тема 5. Основні форми економічного розвитку. Товарна організація та її роль в еволюції суспільства	4/4	Форми організації суспільного виробництва: натуральне та товарне. Еволюція товарного виробництва. Товарне виробництво, умови і причини його виникнення. Проста і розвинена форми товарного виробництва, їх спільні риси та відмінності. Товар і його властивості. Поняття товару. Відмінність товару від продукту. Властивості товару: споживна вартість, мінова вартість, вартість. Цінність товару. Корисність товару, її вимір. Закон спадної корисності. Величина вартості товару та фактори, що на неї впливають. Індивідуальна і суспільна вартість. Закон вартості, його зміст та функції. Нове в розумінні сутності товару та форм його реалізації. Специфіка послуги як товару. Інформація як товар. Інформаційна теорія вартості. Виникнення, суть та функції грошей. Різноманітність форм грошей: товарні, металеві та паперові гроші; кредитні та електронні гроші.	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання. Презентація реферату.	5

		Функціональні форми грошей. Особливості функціонування паперових грошей. Демонетизація. Закон кількості грошей в обігу. Теорії грошей. Металістична та номіналістична теорія. Кількісна теорія грошей. Теорія грошей Карла Маркса. Сучасні теорії грошей. Історія грошей України.		
Модульний контроль	x	x	x	12
Змістовий модуль 2				
Тема 6. Ринкова економіка та її еволюція. Механізм функціонування ринку	4/4	Об'єктивні умови виникнення ринку та його сутність. Поняття ринку, його характерні риси, основні принципи функціонування та етапи розвитку. Функції ринку. Переваги та недоліки ринкового механізму. Сучасні теорії ринку. Структура, види та сегментація ринків. Критерії класифікації ринків. Ринки факторів виробництва. Тіньовий ринок. Суб'єкти ринку: домогосподарства, фірми, держава. Зовнішньоекономічні суб'єкти. Система посередників. Взаємозв'язок суб'єктів ринку. Становлення ринкових відносин в Україні. Інфраструктура ринку: зміст та структура. Біржа як елемент ринкової інфраструктури, її види та функції. Банки та небанківські інституції. Валютна біржа. Формування інфраструктури ринку в Україні. Суть попиту та фактори, що його визначають. Закон попиту. Крива попиту. Рух по кривій попиту. Зсув кривої попиту. Пропозиція. Зміст та фактори, що на неї впливають. Закон пропозиції. Крива пропозиції. Рух по кривій пропозиції та зрушення кривої пропозиції. Діалектична залежність попиту і пропозиції. Еластичність попиту та пропозиції. Кон'юнктура ринку. Ціна ринкової рівноваги. Механізм ринкового саморегулювання. Способи ринкової поведінки економічних суб'єктів. Конкуренція, її суть та функції в ринковій економіці. Економічні основи конкуренції. Закон конкуренції. Види економічної конкуренції: внутрігалузева і міжгалузева; досконала та недосконала конкуренція. Методи конкурентної боротьби. Методи цінової конкуренції. Методи нецінової конкуренції. Недобросовісна конкуренція. Монополія та її суть. Форми монополістичних об'єднань. Показники монопольної влади. Монополія і конкуренція. Антимонopolна політика держави та її суть.	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання. Презентація реферату.	5
Тема 7. Макроекономічна нестабільність.	4/4	Циклічність розвитку економічних процесів. Цикли ділової активності, їх види. Фази циклів. Цикли Жуглара, цикли Кондратьєва, цикли Кузнеца. Економічні і структурні кризи. Державне антикризове регулювання економіки. Безробіття. Види безробіття. Теорія	Опрацювання лекційного матеріалу. Відповіді на тематичні запитання. Презентація реферату.	5

		безробіття. Причини безробіття. Закон Оукена. Природний рівень безробіття. Сучасні методи боротьби з безробіттям. Інфляція. Види інфляції. Причини інфляції в Україні. Наслідки інфляційних процесів. Рівень інфляції. Показники інфляції: індекс та темп інфляції. «Правило 70».		
Тема 8. Державне регулювання економічних процесів	2/4	Держава як суб'єкт економічної системи. Теоретичні погляди на роль держави в економіці та їх еволюція. Кейнсіанська і неокласична моделі регулювання економіки. Економічні функції держави. Місце і роль держави в командній економіці. Економічні функції держави в сучасній ринковій економіці. Система цілей державного макроекономічного регулювання. Форми, методи та інструменти регулювання економіки. Правові, економічні та адміністративні методи. Прямі та непрямі методи. Фінансово-кредитне регулювання економіки. Бюджетно-податкова система як інструмент економічної політики держави. Державний сектор та державне підприємництво як спосіб реалізації економічних функцій держави.	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання. Презентація реферату.	5
Тема 9. Модель соціальної держави: суть та особливості функціонування.	4/4	Державна соціальна політика. Рівень добробуту. Освіта. Здоров'я населення. Соціальна стабільність. Конструктивні відносини соціальних груп. Стратегія соціальної політики. Три моделі соціальної держави Еспінг-Андерсена Г. Класифікаційні ознаки. Англосаксонська (ліберальна) модель соціальної держави. Домінування приватної власності. Ринкові відносини. Ліберальна трудова етика. Мінімальне втручання держави. Адресна соціальна допомога найбільш вразливим. Континентально-європейська (консервативна) модель соціальної держави. Соціально орієнтована ринкова економіка. Дюссельдорфські принципи. Соціальне партнерство. Самоврядність страхових кас. Скандинавська (соціально-демократична) модель соціальної держави. Концепція солідарності. Принципи соціального захисту. Загальна зайнятість. Вирівнювання доходів населення. Прогресивна система оподаткування. Соціальна політика України: досягнення і провали. Перспективна модель соціальної держави..	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання. Презентація реферату.	5
Тема 10. Світове господарство та місце України в світовій економіці	2/4	Сутність, етапи становлення та основні риси світового господарства. Сучасна структура світового господарства. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства. Транснаціональні корпорації і розвиток міжнародних виробничих зв'язків.	Опрацювання лекційного матеріалу. Розкриття змісту пунктів плану семінарського заняття. Відповіді на тематичні запитання. Презентація реферату.	5

		Міжнародна економічна інтеграція та її організаційні форми. Світова торгівля: сутність та структура. Всесвітній ринок товарів і послуг. Сучасні тенденції розвитку світової торгівлі. Торговельна політика, її види та інструменти. Теорія порівняльних витрат. Торговельний і платіжний баланс. Сучасні тенденції розвитку світової торгівлі. Міжнародні кредитні відносини і механізм їх регулювання. Зміст і структура світової валютної системи. Валютні курси. Конвертованість валют. Міграція населення і світовий ринок праці. Сутність і причини, форми і тенденції розвитку міграції робочої сили. Проблеми інтеграції економіки України у світове господарство.		
Модульний контроль	x	x	x	10
Іспит	x	x	x	30
Всього за курс	32/38	x	x	100

* лекційне та семінарське заняття проводяться на англійській мові

Розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні дисципліни «Економічна теорія».

Кількість балів за зміст. модуль	ЗМ 1					ЗМ 2					Іспит (30)	СУМА (100)	
	35					35							
Тема	1	2	3	4	5	МК1 12	6	7	8	9	10	МК2 10	
Кількість балів за видами робіт:	23						25						
семінарські заняття	2	4	4	4	4		4	4	4	4	4		
самостійна робота	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) студент може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) студент може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час підготовки письмових робіт, проведення контрольних заходів здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

	Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (за погодженням із деканом факультету).